

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ, ЕКОНОМІКИ ТА ФІНАНСІВ

Кафедра фінансів, банківської і страхової справи

Затверджую:

Директор ННІМЕФ

_____ О.Л. Фещенко

“ ___ ” _____ 2019р.

Схвалено на засіданні кафедри фінансів,
банківської і страхової справи

Протокол № ___ від “ ___ ” _____ 2019р.

Завідувач кафедри _____ О.І. Дацій

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Антикризове управління банком»

Статус дисципліни вибіркова

Освітньо-професійна програма вищої освіти галузі знань 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Спеціалізація: «Міжнародна економіка та фінанси»

Форма навчання денна Курс 4

Семестр восьмий

Обсяг в кредитах ЄКТС/Всього годин: 5/150 за навчальним планом (від січень 2017р.):

- лекції(Л) 32
- семінарські (С) 14
- практичні заняття (ПЗ) _____
- лабораторні заняття (ЛЗ) _____
- самостійна робота студентів (СРС) 104

Робоча навчальна програма складена на основі навчальної програми дисципліни "Антикризове управління банком", підготовленої професором Бігдашем В.Д. та затвердженої на засіданні кафедри банківської і страхової справи (протокол № 11 від 23.04.2018 р.).

Розробник робочої програми навчальної дисципліни: професор МКА Бігдаш В.Д.

Київ МАУП

II. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни – формування системи знань та умінь з антикризового управління банком – розпізнавання та діагностика кризових явищ, прогнозування наслідків розвитку кризових явищ та їхнього впливу на результати діяльності банку, визначення можливостей запобігання та забезпечення функціонування банку в умовах криз, ліквідація наслідків кризи, прийняття та реалізація антикризових управлінських рішень.

Завдання дисципліни - оволодіння здобувачами вищої освіти теоретичних, методичних основ та практичних навичок антикризового управління банком.

Предмет дисципліни – економічні відносини, що виникають при кризових явищах в процесі становлення, функціонування та ліквідації банку, та пов'язані з цим антикризові заходи.

Статус дисципліни – вибіркова.

Місце навчальної дисципліни освітній програмі. Вивчення дисципліни «Антикризове управління банком» базується на знанні дисциплін «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Фінанси», «Банківська система». Знання та вміння, що одержані при вивченні дисципліни «Антикризове управління банком», використовуються для вивчення дисциплін «Аналіз і управління фінансовими ризиками», «Корпоративні фінанси» та ін.

Компетентності та програмні результати навчання

Перелік компетентностей здобувача вищої освіти після здобуття знань і умінь у сфері антикризового управління банком, що надасть можливість самостійно здійснювати дослідження антикризового управління банком, розв'язувати складні спеціалізовані та управлінські завдання, наукові і прикладні проблеми при впровадженні інновацій в професійну діяльність у динамічному середовищі.

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в процесі професійної діяльності або навчання у сфері банківської справи та антикризового управління банком, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог до професійної, навчальної або дослідницької діяльності.

Загальні компетентності

1. Здатність проводити дослідження та генерувати нові ідеї.
2. Здатність працювати автономно та проявляти лідерські навички.
3. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
4. Здатність вести переговори та розв'язувати конфлікти.

5. Здатність до мотивації та досягнення спільної мети.
6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
7. Здатність працювати у міжнародному просторі.
8. Здатність розробляти проекти та управляти ними.
9. Здатність спілкуватися іноземними мовами у професійній діяльності

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку банківської справи у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.
2. Здатність аналізувати фінансову і монетарну політику та обґрунтовувати напрями їх удосконалення.
3. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання в банківській системі.
4. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері банківської справи.
5. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у процесі антикризового управління банком.
6. Здатність демонструвати поглиблені знання у сфері антикризового банківського менеджменту.
7. Здатність використовувати положення і методи дослідження інших наук для розв'язання професійних та наукових задач у сфері банківської справи.
8. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації для вирішення професійних і наукових завдань в сфері банківської справи.
9. Здатність розробляти завдання для проектування інформаційних систем в банківській справі.

Передумови для вивчення дисципліни

Методична основа дисципліни “Антикризове управління банком” своєю основою має сучасні економічні теорії та концепції банківської справи, фінансового менеджменту і теорії економічних ризиків, світовий досвід з теорії та практики організації банківської справи та надання банківських послуг, розробки провідних вчених і працівників банківського бізнесу країн з сталою ринковою економікою, які максимально адаптовані до реальних умов розвитку національної економіки, а також теоретичні і практичні досягнення практики банківської справи в національній банківській системі.

III. Очікувані результати навчання

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання:

1. Проводити дослідження, генерувати нові ідеї, здійснювати інноваційну діяльність у сфері антикризового управління банком.
2. Використовувати навички ведення переговорів та розв'язання конфліктів в професійній діяльності та при проведенні досліджень у сфері антикризового управління банком.
3. Оцінювати сучасний стан банківської справи і приймати обґрунтовані рішення.
4. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, оцінювати результати автономної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток.
5. Обирати методи адаптації та напрями використання міжнародних стандартів та нормативів в професійній діяльності у сфері антикризового управління банком.
6. Розробляти проекти у сфері банківської справи та управляти ними.
7. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності у сфері антикризового управління банком.
8. Вміти обґрунтовувати напрями удосконалення фінансової і монетарної політики.
9. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання з метою оцінки і антикризового управління банком.
10. Демонструвати управлінські навички у сфері банківської справи.
11. Обґрунтувати управлінські рішення у сфері банківської справи та оцінювати їх ефективність.
12. Застосовувати поглиблені знання в сфері антикризового банківського менеджменту для прийняття рішень.
13. Адаптувати положення та методи дослідження інших наук для розв'язання професійних та наукових задач у сфері банківської справи.
14. Систематизувати та аналізувати інформацію для вирішення професійних та наукових завдань в сфері банківської справи.
15. Розробляти завдання для проектування інформаційних систем в сфері банківської справи.

Складові результатів навчання, на формування яких зорієнтована дисципліна «Антикризове управління банком»:

1) Студент, що засвоїв дисципліну, повинен знати:

- причини виникнення кризових явищ в банківській системі та банках;
- економічний механізм виникнення кризового стану в банку;
- методичні підходи до діагностики кризових ситуацій в банку;
- інструменти попередження, подолання або мінімізації наслідків кризових явищ;
- стратегії та підходи до розвитку банку з урахуванням потенційних кризових явищ;
- сучасні методи та інструментарій управління банком у кризових умовах;
- порядок розробки програми антикризових заходів у проблемних банках;
- правила та способи реорганізації проблемного банку та його реструктуризації в системі антикризових заходів;
- основи управління антикризового управління в проблемному банку.

2) Після опанування дисципліни студент повинен уміти:

провести експресдіагностику стану банку з метою виявлення потенційних (латентних) кризових ситуацій та явищ;

скласти прогноз перспективи виникнення та розвитку кризових ситуацій на підставі експресаналізу;

визначити основні напрями запобігання, подолання та мінімізації наслідків кризових явищ в банку;

виконувати заходи фінансового оздоровлення проблемного банку за різними його варіантами.

Набуті знання та вміння дозволяють фахівцям організувати та здійснювати заходи антикризового управління у банку, організувати та здійснювати заходи фінансового оздоровлення проблемного банку, забезпечувати відновлення його платоспроможності та ліквідності, розробляти пропозиції щодо удосконалення процедури антикризового управління банком. Здобуті у процесі вивчення дисципліни знання і навички є необхідними для роботи у банках.

IV. Критерії оцінювання результатів навчання

Підсумковий контроль знань студентів формується на підставі сумарного рейтингу, що включає рейтингові оцінки під час поточного контролю та рейтингову оцінку на екзамені (заліку).

Згідно критеріям оцінки знань студентів за сумарним рейтингом (табл. 1) виставляється екзаменаційна оцінка.

Таблиця 1

Критерії оцінки знань студентів за сумарним рейтингом

Якісна характеристика	Кількість балів	Рейтингова оцінка	Додаткові умови
Відмінно	90-100 балів	A	
Дуже добре	82-89 балів	B	
Добре	75-81 бал	C	
Задовільно	68-74 бали	D	
Достатньо, задовільно	60-67 балів	E	
Незадовільно	35-59 балів	EX,	можливість повторного складання
Незадовільно	1-34 бали	F	повторне вивчення*

*У останньому випадку відповідно до «Положення про систему тріступеневого контролю знань студентів Міжрегіональної Академії управління персоналом» студенту рекомендується повторне слухання курсу.

Може передбачатися оцінювання за співвідношенням 85:15. В цьому випадку на залік/екзамен відводиться 15 балів (1-5 за відповідь на кожне з трьох питань екзаменаційного білету) або тестові чи інші залікові завдання.

Максимальна сума балів (поточна рейтингова + підсумкова екзаменаційна) складає 100 балів, а мінімальна сума балів по поточному контролю – 60 балів (допуск до здійснення підсумкового контролю знань).

Рекомендована шкала балів оцінювання поточного та підсумкового контролю наведено нижче в табл.2.

Розподіл балів за якими оцінюються різні види робіт

Бали за модуль	Змістовний модуль 1			Змістовний модуль 2			Змістовний модуль 3				Змістовний модуль 4		РАЗОМ (мінімум)	РАЗОМ (максимум)	Залік	УСЬОГО
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12				
15-20	15-20			15-20			15-25				15-25		60	85	15	100
ПК		5			5		5		5			5	10	20		
РТ	5			5				5			5		10	10		
МК		5				5				5	5		15	20		
М			10									10	20	20		
ІР			5			5				5		5	5	15		

Тип контролю:

ПК – поточний контроль (відповіді на семінарах, доповнення)

РТ – розв’язок задач/ тестування

МК – міні-контрольна

М – модульна контрольна робота

ІР – індивідуальна робота

У. Засоби діагностики результатів навчання

Контроль є невід’ємною складовою навчання антикризовому управлінню банком і проводиться з метою оцінки навчальних досягнень студентів в оволодінні антикризовому управлінню банком згідно з визначеним чинною програмою рівнем досягнень, оцінки ефективності навчального процесу, підвищення мотивації до навчання.

Система контролю має комунікативну спрямованість, що дозволяє визначити рівень сформованості навичок і вмінь механізмів антикризовому управлінню банком. Вона характеризується зв’язністю і зростаючою складністю, і включає поточний і підсумковий види контролю.

Цілі та зміст різних видів контролю мають відповідати цілям, завданням та змісту навчання. Порядок нарахування балів і виставлення оцінок під час виконання студентами контрольних завдань зумовлюється обраним видом контролю і повинен бути зручним і практичним. Результати контролю виступають показниками успішності студентів, які можна співвідносити з очікуваними навчальними досягненнями в оволодінні антикризовим управлінням банком.

Поточний контроль реалізується на практичних заняттях шляхом усного опитування, перевірки конспектів, виконанням тестів і контрольних робіт, різновидів самостійної роботи,

зокрема написання рефератів, творчих завдань тощо.

Завдання для проведення поточного контролю розробляються викладачами з урахуванням особливостей навчання антикризовому управлінню банком на відповідному курсі.

Метою підсумкового контролю, що проводиться наприкінці відповідного семестру, є визначення рівня володіння студентами засобами антикризового управління банком відповідно до рейтингової системи оцінювання знань, яка додається до робочої програми навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту/заліку, який складається письмово. Залік проводиться у формі відповідей комбінованого тесту, який включає наступні різновиди роботи – теоретичні визначення та розрахункові завдання. Іспит проводиться у формі відповідей на питання екзаменаційного білету за вивченими темами та включає три теоретичних питання та одне розрахункове. Обидві частини застосовуються з метою перевірки сформованості конкретних навичок і вмінь антикризовому управлінню банком.

УІ. Програма навчальної дисципліни

Таблиця 3

Структура навчальної дисципліни

№	Курс <u>4</u> Семестр <u>7</u> Обсяг в кредитах ЄКТС/ Всього годин у семестрі <u>5/150</u> Назва теми	Кількість годин, з них						Примітка
		Лекції (Л)	Семі- нар. зан.	Практ. Лаб. Зан. (ПЗ, ЛЗ)	Інд.- конс. Роб. (ІКР)	Сам. Роб. Студ. (СРС)	Форма контрол ю	
Змістовний модуль 1. Сутність економічних криз та циклів								
1.	Характеристика кризових явищ в економіці	4	2			8	У	
2.	Сутність, параметри та чинники кризових ситуацій і явищ на макроекономічному рівні	2				8	У,Т,СР	
3.	Кризові явища в діяльності підприємств та банків	4	2			8	У,Т,СР	
Змістовний модуль 2. Теоретичні засади антикризового управління у банку								
4.	Сутність та особливості антикризового управління в банку	2	1			8	У,Т,СР	
5.	Організаційні аспекти управління банком в кризових ситуаціях	2	1			8	У,СР	
Змістовний модуль 3. Стратегічні та тактичні аспекти антикризового управління банком								
6.	Стратегічний план як основа антикризового управління	2	1			8	У,Т,СР	
7.	Методи прогнозування економічної кон'юнктури та виникнення кризових явищ на макрорівні	2	1			8	У,Т,СР	
8.	Розробка концепції антикризового управління у банку.	1	1			8	У,Т,СР	
9.	Стратегічний і оперативний контролінг діяльності банку	1				8	У,СР	
Змістовний модуль 4. Ключові механізми антикризового управління банком								
10.	Реалізація концепції антикризового управління банком	4	2			12	У,Т,СР , ПК	

11.	Моніторинг та діагностика фінансового стану банку	6	2			12	У,Т,СР,ПК	
12.	Ризик-менеджмент як основа попередження кризових ситуацій у банку	6	2			12	У,Т,СР,ПК	
13.	Особливості кадрового менеджменту банку в кризових ситуаціях	2	1			8	У,КР,ПК	
	Разом годин:	32	14			104		

Форми контролю є: усне опитування (У); контрольні роботи (КР); перевірка конспектів (ПК); перевірка завдань для самостійної роботи (СР); тестування (Т).

6.1. Плани лекцій

Змістовий модуль I. СУТНІСТЬ ЕКОНОМІЧНИХ КРИЗ ТА ЦИКЛІВ

Лекція 1

Тема 1. ХАРАКТЕРИСТИКА КРИЗОВИХ ЯВИЩ В ЕКОНОМІЦІ

- 1.Поняття кризи і кризових явищ.
- 2.Основні фактори та циклічність кризових явищ.
- 3.Загальна класифікація кризових явищ.
- 4.Процес виникнення та розвитку кризи. Стадії (фази) кризового процесу.
- 5.Зміст і завдання антикризового управління.

Рекомендовані джерела інформації[3-5; 8; 10; 12; 15; 23; 27-31; 34-35; 101]

Лекція 2

Тема 2. СУТНІСТЬ, ПАРАМЕТРИ ТА ЧИННИКИ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ І ЯВИЩ НА МАКРОЕКОНОМІЧНОМУ РІВНІ

- 1.Сутність кризових ситуацій. Особливості виникнення та розвитку кризових явищ у різних економіках світу: за умов тоталітаризму, соціалістичних країн, в ринковій економіці.
2. Типологія загроз кризових ситуацій, їх залежність від потенційних втрат та дефіциту часу.
- 3.Класифікація типологічних видів криз.
4. Поняття стратегічної кризи, локальної кризи. Банкрутство підприємства як результат кризового стану.
5. Можливі шляхи переходу сприятливої ситуації в кризову та кризової — в сприятливу.

Рекомендовані джерела інформації[3-5; 8; 10; 12-15; 21-23; 27-31; 34-35; 100]

Лекція 3

Тема 3. КРИЗОВІ ЯВИЩА В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТА БАНКІВ

- 1.Поняття, основні фактори та ознаки кризових явищ в економіці підприємств.
- 2.Класифікація екзогенних факторів кризового стану підприємства: міжнародні, національні, ринкові. Класифікація ендогенних факторів підприємства.
- 3.Поняття конкурентоспроможності, платоспроможності та ліквідності банку як підприємства.
- 4.Особливості кризи на підприємстві. Типологічні кризи на підприємстві (стратегічна, результатів, ліквідності, неплатоспроможності).

Рекомендовані джерела інформації[3-10; 12-15; 23; 27-35; 40-42; 54-55; 69; 77-82; 101]

Змістовий модуль II. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ У БАНКУ

Лекція 4

Тема 4. СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ В БАНКУ

- 1.Характерні риси економічного механізму виникнення кризового стану банку.
- 2.Економічна формула кризи. Фактор часу в умовах кризи. Фази розвитку кризи.
- 3.Концепція антикризового управління . Функції і принципи антикризового управління. Процес антикризового управління
- 4.Концепція експрес-діагностики кризи на підприємстві та у банку. Інерційні аспекти опору економічним змінам. Основні складові сили інерції та опору змінам.

Рекомендовані джерела інформації [3-10; 12-15; 23; 27-35; 38; 39; 41-43; 54-55; 60; 63; 85; 92; 97; 106]

Лекція 5

Тема 5. ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ БАНКОМ В КРИЗОВИХ СИТУАЦІЯХ

1. Складові системи концепції стратегічного управління.
2. Стратегічний аналіз тенденцій і напрямів розвитку банку.
3. Діагностика виникнення та розвитку кризового стану банку: методичне забезпечення діагностики, етапи діагностики, оцінка симптомів кризової ситуації.
4. Базові корпоративні стратегії. Стратегії концентрованого зростання. Стратегії диверсифікованого зростання. Стратегії скорочення. Вибір стратегії діяльності банку.
5. Соціальна відповідальність суб'єктів підприємницької діяльності.

Рекомендовані джерела інформації [3-10; 12-15; 23; 27-35; 38; 39; 41-43; 54-55; 60; 63; 68; 85; 92; 97; 106]

Змістовий модуль III. СТРАТЕГІЧНІ ТА ТАКТИЧНІ АСПЕКТИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Лекція 6

Тема 6. СТРАТЕГІЧНИЙ ПЛАН ЯК ОСНОВА АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ

1. Сутність, функції та переваги стратегічного планування.
2. Процес стратегічного планування. Вплив стратегії на успіх підприємництва.
3. Організація процесу планування. Методи планування. Визначення впливу зовнішніх загроз та впливу факторів на діяльність підприємства. Визначення стратегічних альтернатив.
4. Вплив стратегічного планування на вдосконалення антикризового управління. Механізм реалізації стратегій.

Рекомендовані джерела інформації [3-10; 12-15; 23; 27-34; 38; 39; 41-43; 54-55; 60; 63; 68; 85; 92; 97; 101; 104]

Лекція 7

Тема 7. МЕТОДИ ПРОГНОЗУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КОН'ЮНКТУРИ ТА ВИНИКНЕННЯ КРИЗОВИХ ЯВИЩ НА МІКРОРІВНІ

1. Загроза виникнення кризових явищ. Теорія циклів і криз М. І. Туган-Барановського.
2. Визначення циклічності розвитку промисловості і кон'юнктури М. Д. Кондратьєвим.
3. Поняття кризи, депресії, пожвавлення, підйому.
4. Прогнозування кризових явищ.
5. Експрес-аналіз показників діяльності підприємства. Методи виявлення потенційних кризових явищ. Організація внутрішнього моніторингу на підприємстві. Структурний аналіз діяльності підприємства.

Рекомендовані джерела інформації [3-10; 12-15; 23; 27-35; 38; 39; 41-43; 54-55; 60; 63; 68; 75; 83; 88; 92; 97; 106]

Лекція 8

Тема 8. РОЗРОБКА КОНЦЕПЦІЇ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ У БАНКУ

1. Загальні принципи управління в кризових ситуаціях.
2. Система заходів антикризового управління.
3. Стратегічні напрями виходу з кризи на мікрорівні. Стратегічний план як елемент стратегічного антикризового менеджменту.
4. Стратегія антикризового управління на мікрорівні. Тактика антикризового управління на мікрорівні.
5. Основні принципи антикризового менеджменту.

6.Класифікація і специфіка інновацій. Консалтинг-менеджмент як елемент антикризового управління.

7.Стратегічна реструктуризація підприємства. Фінансова реструктуризація підприємства.
Рекомендовані джерела інформації[3-10; 12-15; 23; 27-35; 38; 39; 41-43; 54-55; 60; 63; 68; 82; 92; 96; 127]

Лекція 9

Тема 9. СТРАТЕГІЧНИЙ І ОПЕРАТИВНИЙ КОНТРОЛІНГ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ

1.Концепція контролінгу як новітньої тенденції ефективного управління. Порівняльна характеристика стратегічного та оперативного контролінгу.

2.Мета стратегічного контролінгу. Перелік основних цільових параметрів банку.

3.Мета оперативного контролінгу.

4.Типові контрольні показники ефективного управління банком та механізм контролінгу.

Рекомендовані джерела інформації[3-10; 23; 27-35; 38; 54-55; 60; 63; 68; 85; 92; 97; 106]

Змістовий модуль ІУ. КЛЮЧОВІ МЕХАНІЗМИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ БАНКОМ

Лекція 10

Тема 10. РЕАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ БАНКОМ

1.Системні антикризові заходи.

2.Організаційно-економічний механізм стабілізації і виходу банку з кризи

3.Фінансово-економічні заходи антикризового управління.

4.Маркетингова стратегія антикризового менеджменту.

5.Інновації як основний метод попередження та подолання кризових явищ.

6.Реструктуризація банку як метод подолання кризи. Адаптаційна, фінансова та стратегічна реструктуризації банку.

7.Диверсифікація як стратегія антикризового управління. Різновиди стратегії диверсифікації. Економічна стратегія діяльності великих банків.

8.Санація, банкрутство та ліквідація банку як метод антикризового управління. Організаційно-правова процедура визнання банку банкрутом. Механізм тимчасової адміністрації банку.

9.Багаторівнева система антикризового управління банківською діяльністю, яка поєднує державне антикризове регулювання та антикризовий менеджмент у банку.

Рекомендовані джерела інформації[3-10; 12-15; 20; 27-35; 38; 39; 41-43; 60; 63; 68; 80; 92; 98]

Лекція 11

Тема 11. МОНІТОРИНГ ТА ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ БАНКУ

1.Показники конкурентоздатності та платоспроможності банку.

2.Організація експрес-аналізу фінансово-операційної діяльності банку.

3.Діагностика кризових явищ у банку. Інформаційні джерела для розрахунку фінансових показників діяльності банку.

4. Методи виявлення неплатоспроможності банку.

5.Деталізований аналіз фінансового стану банку. Аналіз стану менеджменту банку.

6.Тимчасова адміністрація банку, її функції і права.

7.Антикризове регулювання в грошово-кредитній політиці центральних банків. Заходи НБУ в механізмі попередження кризових явищ банківської системи України.

Рекомендовані джерела інформації[3-10; 12-15; 38; 41-43; 54-56; 58; 60; 63; 68; 85; 92; 104; 126]

Лекція 12

Тема 12. РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ОСНОВА ПОПЕРЕДЖЕННЯ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ У БАНКУ

- 1.Механізм управління ризиками банківської діяльності на мікрорівні.
 - 2.Механізм ідентифікації та оцінки ризиків банку в системі антикризового управління.
 - 3.Розробка заходів зниження зовнішньої вразливості банку.
 - 4.Розробка підготовчих ситуаційних планів для недопущення кризових ситуацій і заходів з їх реалізації.
 - 5.Заходи страхування та хеджування в управлінні банківськими ризиками.
 - 6.Трансформація організаційних форм управління банками (злиття банків, створення промислово-фінансових груп, дочірніх структур, дивізіональних структур управління).
 - 7.Модернізація ринкової інфраструктури за умов кризової ситуації в економіці та банківський національній системі.
 - 8.Консалтингові послуги як передумова профілактики криз.
- Рекомендовані джерела інформації*[3-10; 12-15; 23; 27-35; 38; 39; 41-43; 54-56; 60; 63; 67; 81; 93; 97; 113; 125;127]

Лекція 13

Тема 13. ОСОБЛИВОСТІ КАДРОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ БАНКУ В КРИЗОВИХ СИТУАЦІЯХ

- 1.Завдання, методи та стиль кадрового управління в кризових ситуаціях.
 - 2.Добір та підготовка менеджерів для подолання кризових явищ.
 - 3.Модель антикризового менеджменту та відповідні функції оперативних антикризових груп. Інформаційно-аналітична функція антикризових груп.
 - 4.Вибір стилю управління в кризових ситуаціях.
 - 5.Методи прийняття управлінських рішень антикризовими групами.
 - 6.Типологія кадрової політики в кризовий період.
 7. Принципи оптимізації кадрового потенціалу банку.
- Рекомендовані джерела інформації*[3-10; 12-15; 23; 27-35; 38; 39; 41-43; 54-55; 60; 63; 68; 86; 92; 97; 107; 121]

V. Плани семінарських занять

Змістовий модуль I. СУТНІСТЬ ЕКОНОМІЧНИХ КРИЗ ТА ЦИКЛІВ

Семінарське заняття 1

Тема 1. ХАРАКТЕРИСТИКА КРИЗОВИХ ЯВИЩ В ЕКОНОМІЦІ

1. Поняття кризи і кризових явищ. Основні фактори та циклічність кризових явищ.
2. Загальна класифікація кризових явищ.
3. Процес виникнення та розвитку кризи.
4. Зміст і завдання антикризового управління.

Рекомендовані джерела інформації[3-5; 8; 10; 12; 15; 23; 27-31; 34-35; 101]

Тема 2. СУТНІСТЬ, ПАРАМЕТРИ ТА ЧИННИКИ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ І ЯВИЩ НА МАКРОЕКОНОМІЧНОМУ РІВНІ

1. Аналіз причин кризових явищ в економіці соціалістичних країн.
2. Причини виникнення та розвитку кризових ситуацій і явищ в ринковій економіці.
3. Класифікація типологічних видів криз.
4. Велика депресія 1929 –1933 рр. Типова криза ХХ ст. Світова фінансова криза 1997 –1998 рр. Світова фінансова криза 2008–2009 рр.
5. Чинники соціально-економічної кризи в Україні 2008–2014 рр.

Рекомендовані джерела інформації[3-5; 8; 10; 12; 15; 21-23; 27-31; 34-35; 101]

Тема 3. КРИЗОВІ ЯВИЩА В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТА БАНКІВ

1. Поняття, основні фактори та ознаки кризових явищ в економіці підприємств.
2. Класифікація екзогенних факторів кризового стану підприємства: міжнародні, національні, ринкові. Класифікація ендогенних факторів підприємства.
3. Особливості кризи на підприємстві. Види криз на підприємстві. Типологічні кризи на підприємстві (стратегічна, результатів, ліквідності, неплатоспроможності).
4. Поняття конкурентоспроможності, платоспроможності та ліквідності банку як підприємства.

Рекомендовані джерела інформації [3-10; 12-15; 23; 27-35; 40-42; 54-55; 69; 77-82; 101]

Змістовний модуль II. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ У БАНКУ

Семінарське заняття 2

Тема 4. СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ В БАНКУ

1. Характерні риси економічного механізму виникнення кризового стану банку.
2. Економічна формула кризи. Фактор часу в умовах кризи. Фази розвитку кризи.
3. Концепція антикризового управління. Функції і принципи антикризового управління. Процес антикризового управління
4. Концепція експрес-діагностики кризи на підприємстві та у банку. Інерційні аспекти опору економічним змінам. Основні складові сили інерції та опору змінам.

Рекомендовані джерела інформації [3-10; 12-15; 23; 27-35; 38; 39; 41-43; 54-55; 60; 63; 85; 92; 97; 106]

Тема 5. ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ БАНКОМ В КРИЗОВИХ СИТУАЦІЯХ

1. Складові стратегічного управління антикризового управління.
2. Стратегічний аналіз тенденцій і напрямів розвитку банку.
3. Діагностика виникнення та розвитку кризового стану банку.
4. Базові корпоративні стратегії.

Рекомендовані джерела інформації [3-10; 12-15; 23; 27-35; 38; 39; 41-43; 54-55; 60; 63; 68; 85; 92; 97; 106]

Змістовний модуль III. СТРАТЕГІЧНІ ТА ТАКТИЧНІ АСПЕКТИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Семінарське заняття 3

Тема 6. СТРАТЕГІЧНИЙ ПЛАН ЯК ОСНОВА АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ

1. Сутність, функції та переваги стратегічного планування.
2. Процес стратегічного планування. Вплив стратегії на успіх підприємництва.
3. Організація процесу планування.
4. Стратегічне планування на вдосконалення антикризового управління.

Рекомендовані джерела інформації [3-10; 12-15; 23; 27-34; 38; 39; 41-43; 54-55; 60; 63; 68; 85; 92; 97; 101; 104]

Тема 7. МЕТОДИ ПРОГНОЗУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КОН'ЮНКТУРИ ТА ВИНИКНЕННЯ КРИЗОВИХ ЯВИЩ НА МІКРОРІВНІ

1. Загроза виникнення кризових явищ. Теорія циклів і криз М. І. Туган-Барановського. Визначення циклічності розвитку промисловості і кон'юнктури М. Д. Кондратьєвим.
2. Поняття кризи, депресії, пожвавлення, підйому. Прогнозування кризових явищ.
3. Експрес-аналіз показників діяльності підприємства в антикризовому менеджменті.

Рекомендовані джерела інформації[3-10; 12-15; 23; 27-35; 38; 39; 41-43; 54-55; 60; 63; 68; 75; 83; 88; 92; 96; 105]

Тема 8. РОЗРОБКА КОНЦЕПЦІЇ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ У БАНКУ

1. Система заходів антикризового управління.
2. Стратегічні напрями виходу з кризи на мікрорівні. Стратегічний план як елемент стратегічного антикризового менеджменту.
3. Стратегія антикризового управління на мікрорівні. Тактика антикризового управління на мікрорівні.

Рекомендовані джерела інформації[3-10; 12-15; 23; 27-35; 38; 39; 41-43; 54-55; 60; 63; 68; 82; 92; 96; 126]

Семінарське заняття 6

Тема 9. СТРАТЕГІЧНИЙ І ОПЕРАТИВНИЙ КОНТРОЛІНГ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ

1. Сутність контролінгу.
2. Мета стратегічного контролінгу. Перелік основних цільових параметрів банку.
3. Мета оперативного контролінгу. Типові контрольні показники ефективного управління банком та механізм контролінгу.
4. Порівняльна характеристика стратегічного та оперативного контролінгу.

Рекомендовані джерела інформації[3-10; 12-15; 23; 27-35; 38; 39; 41-43; 54-55; 60; 63; 68; 85; 92; 97; 106]

Змістовий модуль ІV. КЛЮЧОВІ МЕХАНІЗМИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ БАНКОМ

Тема 10. РЕАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ БАНКОМ

1. Організаційно-економічний механізм стабілізації і виходу банку з кризи.
2. Фінансово-економічні заходи антикризового управління.
3. Маркетингова стратегія антикризового менеджменту банку.
4. Реструктуризація банку як метод подолання кризи.
5. Диверсифікація як стратегія антикризового управління.
6. Санація, банкрутство та ліквідація банку як метод антикризового управління.
7. Механізм тимчасової адміністрації банку.

Рекомендовані джерела інформації[3-10; 12-15; 20; 27-35; 38; 39; 41-43; 54-55; 60; 63; 68; 80; 92; 97; 106]

Тема 11. МОНІТОРИНГ ТА ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ БАНКУ

1. Показники конкурентоздатності та платоспроможності банку. Методи виявлення неплатоспроможності банку.
2. Організація експрес-аналізу фінансово-операційної діяльності банку.
3. Деталізований аналіз фінансового стану банку.
4. Аналіз стану менеджменту банку.
5. Антикризове регулювання в грошово-кредитній політиці центральних банків.
6. Заходи НБУ в механізмі попередження кризових явищ банківської системи України.

Рекомендовані джерела інформації[3-10; 12-15; 23; 26-35; 38; 39; 41-43; 54-56; 58; 60; 63; 68; 85; 92; 97; 104; 126]

Тема 12. РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ОСНОВА ПОПЕРЕДЖЕННЯ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ У БАНКУ

1. Механізм контролю, ідентифікації та оцінки ризиків банку в системі антикризового управління.
2. Розробка заходів зниження зовнішньої вразливості банку.
3. Заходи страхування та хеджування в управлінні банківськими ризиками.
4. Трансформація організаційних форм управління банками.
5. Консалтингові послуги як передумова профілактики криз.

Рекомендовані джерела інформації [3-10; 12-15; 23; 27-35; 38; 39; 41-43; 54-56; 60; 63; 67; 81; 93; 96; 112; 124; 125]

Тема 13. ОСОБЛИВОСТІ КАДРОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ БАНКУ В КРИЗОВИХ СИТУАЦІЯХ

1. Завдання, методи та стиль кадрового управління банку в кризових ситуаціях.
2. Вимоги до банківських менеджерів з антикризового управління, форми і методи підготовки груп таких менеджерів.
3. Модель антикризового менеджменту та відповідні функції оперативних антикризових груп менеджерів банку. Інформаційно-аналітична функція антикризових груп.

Рекомендовані джерела інформації [3-10; 12-15; 23; 27-35; 38; 39; 41-43; 54-55; 60; 63; 68; 86; 92; 97; 107; 121]

6.3. Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Теми рефератів

1. Основні принципи стійкості системи управління в кризових ситуаціях.
2. Фактори та ознаки кризових явищ в Україні на початку 90-х років.
3. Економічний механізм виникнення кризового стану в банку.
4. Стратегія і тактика антикризового управління універсального банку.
5. Стратегічний і оперативний контролінг банку.
6. Етапність впровадження заходів антикризового управління в банку.
7. Інноваційні заходи як головний напрям антикризового управління в сучасній банківській установі.
8. Організація створення та функціонування антикризових груп в банку.
9. Організація зовнішнього та внутрішнього моніторингу в системі антикризового управління системного банку.
10. Психологічна та функціональна підготовка банківських менеджерів та учасників антикризових груп.
11. Особливості кризових явищ у системному банку.
12. Ознаки та розвиток світової фінансової кризи в 2008-2009 рр.
13. Методи прогнозування кризових явищ у банку.
14. Організація системи стратегічного планування у банку як захід передкризового управління.
15. Організація стратегічного контролінгу у банку.
16. Базові стратегії диверсифікації по окремим видам діяльності банку.
17. Стратегічні напрями виходу з кризи банку.
18. Основні принципи антикризового менеджменту в банківській діяльності.
19. Вибір ринкової стратегії банку в умовах розвитку кризових явищ в економіці.
20. Вибір ринкової стратегії системного банку як метод передкризового управління.
21. Методи реструктуризації банку в умовах кризових ситуацій.
22. Вибір інноваційних заходів для подолання кризових явищ у банку.

23. Багатопрофільна диверсифікація у банку як метод передкризового управління.
24. Впровадження ефективної кадрової політики у банку як метод антикризового управління.
25. Методи трансформації організаційних форм управління в кризових ситуаціях.
26. Використання консалтингового менеджменту для виявлення та попередження кризових ситуацій у банку.
27. Організація санаційних заходів у банку для попередження його банкрутства.

6.4. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється в формі індивідуальних консультацій зі студентами по питанням тематичного навчального плану, завданням для самостійного для самостійної роботи студентів та виконанню контрольних (реферативних) робіт. Час проведення встановлюється згідно з графіком, затвердженим на засіданні кафедри.

УІІ. Форми поточного та підсумкового контролю

У процесі вивчення дисципліни здійснюється поточний та підсумковий контроль знань студентів.

Екзаменаційна оцінка виставляється відповідно до сумарного рейтингу студента.

Приблизне рекомендоване співвідношення між балами за роботу протягом семестру та безпосередньо за екзаменаційну роботу складає 65:35.

Поточний контроль знань, який здійснюється протягом семестру, базується на таких видах навчальних робіт:

- а) робота на семінарах над теоретичними питаннями курсу: ґрунтовні відповіді, фіксовані виступи, доповнення;
- б) розв'язок задач та виконання тестів;
- в) написання контрольних робіт: міні контрольних (за поточною темою) та модульних контрольних робіт (підсумкових за рядом тем).

Рекомендована шкала балів за видами навчальних робіт в таблиці 4.

Таблиця 4

Шкала балів за видами навчальних робіт

№ ч/тт	Види навчальних робіт	Максимальна оцінка у балах за виконання	Примітка
1.	Відповіді на семінарах	0-5	За семінар, незалежно від кількості відповідей
2.	Доповнення	2,5	За семінар
3.	Розв'язок задач: -індивідуальний; - участь у колективному розв'язку	0-5 2,5	За практичне заняття незалежно від кількості задач; За заняття
4.	Тестування	0-5	За одне правильно виконане завдання
5.	Фіксований виступ (аналіз проблеми)	0-5	За один виступ
6.	Міні-контрольні (за поточною темою)	0-5	Загалом за контрольну
7.	Модульні контрольні роботи	0- 10	За одну роботу

Тестування та міні контрольні можуть здійснюватися за матеріалами, наведеними у розділі VI «Завдання для самостійної роботи студентів». Теми фіксованих виступів пропонуються до кожного заняття курсу у розділі V «Плани семінарських занять».

Модульні контрольні роботи проводяться у формі тестів і задач, оскільки такий варіант контролю знань оптимальний як з точки зору зручності перевірки робіт, так і з точки зору можливості використання комп'ютерних технологій проведення цих робіт. У разі потреби контрольні роботи можуть здійснюватися і у традиційній формі письмової відповіді на поставлені запитання. У такому випадку завданнями контрольних робіт можуть виступати питання підсумкового контролю, кількість яких буде обмежена тематичним спрямуванням відповідного модулю.

Протягом викладання дисципліни здійснюється поточний та підсумковий контроль знань студентів за наступною схемою:

Таблиця 5

Тема		Форма контролю
Змістовний модуль 1. Сутність економічних криз та циклів		
1	Характеристика кризових явищ в економіці	Усний контроль знань студентів та тестові завдання протягом семінарського заняття.
2	Сутність, параметри та чинники кризових ситуацій і явищ на макроекономічному рівні	Усний контроль знань студентів протягом семінарського заняття. Міні-контрольна
3	Кризові явища в діяльності підприємств та банків	Вибіркова перевірка знань студентів по питанням тем 1-3, передбачених до самостійного вивчення. Модульна контрольна №1
Змістовний модуль 2. Теоретичні засади антикризового управління у банку		
4	Сутність та особливості антикризового управління в банку	Усний контроль знань студентів протягом практичного заняття.
5	Організаційні аспекти управління банком в кризових ситуаціях	Усний контроль знань студентів протягом семінарського заняття.
Змістовний модуль 3. Стратегічні та тактичні аспекти антикризового управління банком		
6	Стратегічний план як основа антикризового управління	Вибіркова перевірка знань студентів по питанням, передбачених до самостійного вивчення.
7	Методи прогнозування економічної кон'юнктури та виникнення кризових явищ на макрорівні	Усний контроль знань студентів та тестові завдання протягом семінарського заняття.
8	Розробка концепції антикризового управління у банку.	Усний контроль знань студентів та тестові завдання протягом семінарського заняття.
9	Стратегічний і оперативний контролінг діяльності банку	Усний контроль знань студентів протягом семінарського заняття. Міні-контрольна
Змістовний модуль 4. Ключові механізми антикризового управління банком		
10	Реалізація концепції антикризового управління банком	Усний контроль знань студентів протягом семінарського заняття. Міні-контрольна
11	Моніторинг та діагностика фінансового стану банку	Усний контроль знань студентів протягом семінарського заняття. Міні-контрольна
12	Ризик-менеджмент як основа попередження кризових ситуацій у банку	Усний контроль знань студентів протягом семінарського заняття. Міні-контрольна

13	Особливості кадрового менеджменту банку в кризових ситуаціях	Проведення аудиторної контрольної роботи за результатами вивчення модулів 4, в т.ч. включаючи вирішення задач, наведених в Навчальній програмі дисципліни
Кінцевий контроль		Підготовка студентами реферативної роботи відповідно до порядку написання таких робіт та їх тематики, викладених в навчальній програмі
		Залік

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Основне призначення антикризового менеджменту підприємств.
2. Поняття кризи, кризової ситуації.
3. Ознаки кризових явищ на мікрорівні.
4. Критерії класифікації кризових явищ. Класифікація кризових явищ на мікрорівні.
5. Стадії розвитку кризових явищ на підприємстві та життєвий цикл підприємства.
6. Основні причини виникнення кризових явищ і ситуацій на мікрорівні.
7. Системні параметри кризових ситуацій на підприємстві.
8. Симптоми кризи на мікрорівні.
9. Характеристика потенційної, прихованої та реальної кризи.
10. Поняття стратегічної та локальної кризи підприємства.
11. Поняття, ознаки кризових явищ в економіці підприємства.
12. Класифікація екзогенних факторів кризового стану підприємства.
13. Класифікація ендогенних факторів кризового стану підприємства.
14. Поняття циклічності економічного розвитку.
15. Теорія циклічного розвитку М. І. Туган-Барановського.
16. Теоретичні розробки циклічного розвитку М. Д. Кондратьєва.
17. Короткі цикли розвитку економіки Дж. Кейнса.
18. Поняття конкурентоспроможності підприємств у ринковій економіці.
19. Поняття платоспроможності та ліквідності підприємства та банку.
20. Характерні риси та схеми дії економічного механізму виникнення кризового стану підприємства. Особливості механізму виникнення кризового стану у банку.
21. Визначення мети антикризового управління на підприємстві та у банку.
22. Поняття конкурентних переваг підприємства.
23. Життєвий цикл конкурентних переваг підприємства
24. Класифікація зовнішніх факторів можливих змін конкурентного статусу підприємства.
25. Класифікація внутрішніх факторів зміни конкурентного статусу банку.
26. Організація розробки стратегічного плану банку (алгоритм).
27. Етапність розробки стратегічних планів діяльності банку.
28. Поняття соціальної відповідальності суб'єктів підприємництва.
29. Сутність, функції та вигоди стратегічного планування.
30. Вплив стратегії на успіх діяльності банку.
31. Принципи стратегічного планування.
32. Визначення впливу зовнішніх загроз на діяльність банку.
33. Вибір та визначення стратегічних альтернатив діяльності банку.
34. Значення стратегічного планування для організації антикризового управління.
35. Базові корпоративні стратегії.
36. Характеристика кризи, депресії, пожвавлення, підйому.
37. Мета та завдання прогнозування економічної кон'юнктури.
38. Методи прогнозування економічної кон'юнктури в процесі антикризового управління.
39. Концепція контролінгу.
40. Характеристика стратегічного контролінгу.

41. Форми і методи регулювання грошового обігу на макро та макрорівні банківської системи.
42. Банківська система України, її склад і функції окремих ланок.
43. Залучення банківських ресурсів та їх планування в умовах кризи на макро- та мікрорівні.
44. Заходи оптимізації співвідношення ліквідності і прибутковості як антикризовий захист діяльності комерційного банку.
45. Метод визначення адекватності капіталу за міжнародними стандартами (Базельська угода).
46. Характеристика оперативного контролінгу.
47. Контролінг факторингових послуг комерційних банків.
48. Контролінг трастових послуг комерційного банку.
49. Контролінг касових операцій комерційних банків.
50. Контролінг інвестиційних операцій комерційних банків.
51. Банківський контроль у процесі кредитування юридичних осіб.
52. Контролінг банківських операцій з іноземною валютою.
53. Контролінг банківських операцій з векселями.
54. Внутрішньобанківське цінове регулювання операцій і послуг банку. Модель спреда.
55. Управління депозитною ставкою і показники, що впливають на її рівень.
56. Особливості хеджування ризику процентних ставок за допомогою форвардних контрактів як антикризовий захист діяльності банку.
57. Аналіз кредитоспроможності позичальників.
58. Типові контрольні показники ефективності управління банком.
59. Антикризовий аналіз діяльності комерційного банку.
60. Організація експрес-аналізу фінансової діяльності банку.
61. Завдання антикризового управління банку на мікрорівні.
62. Основні елементи концепції антикризового менеджменту.
63. Страхування кредитних операцій як антикризовий захист кредитної діяльності банку.
64. Страхування депозитів юридичних або фізичних осіб як антикризовий захист депозитної діяльності банку.
65. Кредитний ризик і способи його мінімізації в умовах кризового стану банку.
66. Управління ризиком і ліквідністю інвестиційних операцій комерційних банків як антикризовий захист діяльності банку.
67. Витрати на антикризові заходи, підходи для визначення кількісної оцінки досягнення бажаного результату.
68. Система фінансових коефіцієнтів для оцінювання рівня прибутковості комерційного банку.
69. Особливості стратегії формування портфеля цінних паперів в умовах кризи.
70. Особливості методів управління залученими засобами при антикризовому управлінні.
71. Модель операційно-вартісного аналізу (ОВА) в процесі антикризового управління.
72. Модель модифікованого балансового рівняння.
73. Методика оцінювання якості кредитного портфеля.
74. Антикризові заходи управління ціноутворенням на банківські послуги.
75. Антикризові заходи управління проблемними кредитами.
76. Антикризове управління прибутковістю й оцінюванням ризиків за інвестиційним портфелем.
77. Контролінг формування і використання прибутку комерційного банку.
78. Функціональні обов'язки менеджерів антикризових груп.
79. Етапи впровадження заходів антикризового менеджменту у банку.
80. Механізм сприйняття кризових ситуацій на різних рівнях управління.
81. Профілактичні (передкризові) заходи фінансової діяльності банку.
82. Роль та значення інноваційно-інвестиційних заходів для подолання кризових явищ.
83. Роль та значення диверсифікації діяльності як методу антикризового управління.
84. Роль та значення зовнішнього та внутрішнього моніторингу в системі антикризового управління.
85. Завдання, методи та стиль управління персоналом в кризових ситуаціях.
86. Створення та підготовка фахівців і менеджерів антикризових груп.
87. Інформаційно-аналітична функція антикризових груп.

88. Психологічна та функціональна підготовка учасників антикризових груп у банку.

89. Типологія кадрової політики банку у кризових ситуаціях.

90. Основні принципи кадрового банківського менеджменту в кризових ситуаціях.

VIII. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Викладання дисципліни передбачає використання новітніх освітніх технологій, спрямованих на підвищення зацікавленості студентів в вивченні курсу, оволодінні теоретичними та практичними знаннями з предмету. Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни будуть здійснюватися проблемні лекції (за участю студентів), презентації (лекцій/семінарів), кейси (оцінка теорії через практичні аспекти), робота в малих групах та семінари-дискусії, що використовують мультимедійне техніко-програмне забезпечення. Рекомендовані методи активації наведені нижче у таблиці 6.

Таблиця 6

Складові методів активізації процесу навчання

Тема		Методи активізації процесу навчання		
		Лекції	Семінари	Інше
3/модуль 1. Сутність економічних криз та циклів				
1	Характеристика кризових явищ в економіці		Семінар – дискусія	
2	Сутність, параметри та чин-ники кризових ситуацій і явищ на макроекономічному рівні		Кейс	
3	Кризові явища в діяльності підприємств та банків	Презентація		
3/модуль 2. Теоретичні засади антикризового управління у банку				
4	Сутність та особливості антикризового управління в банку		Кейс	
5	Організаційні аспекти управління банком в кризових ситуаціях	Участь студентів в проведенні лекції		
3/модуль 3. Стратегічні та тактичні аспекти антикризового управління банком				
6	Стратегічний план як основа антикризового управління		Семінар – дискусія	
7	Методи прогнозування економічної кон'юнктури та виникнення кризових явищ на макрорівні		Семінар – дискусія	
8	Розробка концепції антикризового управління у банку.		Семінар – дискусія	
9	Стратегічний і оперативний			Інтернет-звіти

	контролінг діяльності банку			студентів по нормативній базі
З/модуль 4. Ключові механізми антикризового управління банком				
10	Реалізація концепції антикризового управління банком		Обговорення питань семінару в робочих групах	
11	Моніторинг та діагностика фінансового стану банку			Інтернет-звіти студентів по нормативній базі
12	Ризик-менеджмент як основа попередження кризових ситуацій у банку			Інтернет-звіти студентів по нормативній базі
13	Особливості кадрового менеджменту банку в кризових ситуаціях	Презентація		

ІХ. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Адамс Р. Основы аудита / Р. Адамс / пер. с англ. – М. : Аудит, ЮНИТИ, 1995. – 398 с.
2. Аналіз банківської діяльності : навч. посіб. / [Герасимович А. М., Алексенко М. Д., Парасій-Вергуненко І. М. та ін.]; за ред. А. М. Герасимовича. – [вид. 2-ге, без змін.]. – К. : КНЕУ, 2006. – 600 с
3. Антикризисный менеджмент: Навч. посіб./ [СкібіцькаЛ. І., Матвеев В. В., Щелкунов В. І. та ін.]. - К.: ЦУЛ, 2014. - 584 с.
4. Антикризисное управління підприємством : навч. посіб. для студ. усіх форм навчання / З. Є. Шершньова [и др.]; ред. З. Є. Шершньова; М-во освіти і науки України, Київський нац. екон. ун-т. – К. : КНЕУ, 2007. – 675 с.
5. Антикризисное фінансове управління підприємством: Навч. посіб./ Салига С.Я., Ляшенко Є.І., Дацій Н.В. та ін. - К.: ЦУЛ, 2005. - 208 с.
6. Афанасьєва О.Б. Антикризисное управління банківською діяльністю в Україні: автореф. дис. канд. екон. наук : спец. 08.00.08 – «Гроші, фінанси і кредит» / О.Б. Афанасьєва. – Суми : Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України”, 2012. – 24с.
7. Бас М.А. Антикризисное управління банківськими установами: теоретичний аспект/ М.А.Бас. Економіка. Фінанси. Право, 2010.- №5. - С.25-27.
8. Василенко В.О. Антикризисное управління підприємством: навч. посіб./ Василенко В.О. - 2-ге вид., випр. та доп. - К.: ЦНЛ, 2005. - 504 с.
9. Дженай Н.Ю. Антикризисное управління банками в умовах трансформації економіки: Автореф.дис... на здоб.наук.ступ. д-ра філософії в галузі економіки/ МКА; МАУП; Міжн.відкр.ун-т. - К., 2005. - 18 с.
10. Дженай Н.Ю. Антикризисное управління банками в умовах трансформації економіки: Дис... на здоб.наук.ступ. д-ра філософії в галузі економіки/ МКА; МАУП; Міжн.відкр.ун-т. - К., 2005. - 232 с.
11. Довгань Ж. М. Систематизація наукових поглядів на сутність фінансової стійкості банків / Ж. М. Довгань // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. праць / ДВНЗ «УАБС НБУ». – Суми, 2011. – Т. 32. – С. 100–106.
12. Дорошук Г. А., Дащенко Н. М. Антикризисное управління підприємством: навч. посіб. - Л.: Новий Світ-2000, 2016. - 332 с.
13. Еркес О. Антикризисное управління як інструмент оздоровлення банку/ О.Еркес. Вісник КНТЕУ, 2011.- №3. - С.69-79.
14. Заруба Ю. Державне антикризисное регулювання у банківському секторі/ Ю. Заруба. Вісник Національного банку України, 2009.- №6. - С.39-41.
15. Іванюта С. М. Антикризисное управління: Навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2007. - 288 с.
16. Колісник М. К., Ільчук П. Г., Віблій П. І Фінансова санація і антикризисное управління підприємством: Навч. посіб. - К.: Кондор, 2007. - 272 с.
17. Методичні вказівки з інспектування банків «Система оцінки ризиків», схвалені постановою Правління Національного банку України від 15.03.2004 № 104 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
18. Методичні рекомендації щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України [Електронний ресурс]: затверджені правлінням Національного банку України від 02.08.2004 № 361. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1078.14952.0>.
19. Методичні рекомендації щодо загальних підходів до застосування страховиками стрес-тестів [Електронний ресурс] : розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг в Україні від 05.12.2006 № 6496. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1078.14952.0>.

20. Методичні рекомендації щодо вдосконалення корпоративного управління в банках України [Електронний ресурс]: затверджені правлінням Національного банку України від 28.03.2007 № 98. – Режим доступу : <http://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=45209>.
21. Спеціальний порядок здійснення заходів щодо фінансового оздоровлення банків [Електронний ресурс]. – затверджений постановою Правління НБУ від 01.12.2008 № 405. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?code=z1210-08>.
22. Перехрест Л.М., Бритіна В.В. Антикризове управління як чинник підвищення рівня фінансової безпеки банків// Актуальні проблеми економіки, 2010.- №6. - С.245-249.
23. Певтієва С.С., Антоненко В.М. Сутнісно-змістовна ідентифікація категорії "антикризове управління"// Наукові праці МАУП.- К.: Персонал, 2015.- Вип. 45(2-2015). - С.136-140.
24. Про банки і банківську діяльність : закон України від 07.12.2000, № 2121-III / Офіційний сайт ВР України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
25. Про Національний банк України [Електронний ресурс] : закон України від 20.05.1999, № 679-X / Офіційний сайт ВР України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
26. Про забезпечення безперервного функціонування інформаційних систем Національного банку України та банків України [Електронний ресурс] : Положення, затверджене постановою правління Національного банку України від 17.06.2004 № 265. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0857-04>.
27. Портна О. В., Єршова Н. Ю., Юр'єва І. А. Антикризове управління підприємством: навч. посіб. - Л.: Магнолія 2006, 2013. - 283 с.
28. Скібіцький О.М. Антикризоровий менеджмент: навч. посіб./ Скібіцький О.М. - К.: ЦУЛ, 2009. - 568 с.
29. Стукало Н., Литвин М. Державне антикризове регулювання банківського сектору: досвід ЄС та України// Вісник Національного банку України, 2010.- №7. - С.20-25.
30. Терещенко О.О. Антикризове фінансове управління на підприємстві: Монографія/ 2-ге вид., стереотипне. - К.: КНЕУ, 2006. - 268 с.
31. Тюріна Н. М., Карвацька Н. С., Грабовська І. В. Антикризове управління: навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2012. - 448 с.
32. Харламов О.В. Антикризове управління комерційних банків: Автореф. .дис... на здоб. наук. ступ. д-ра філософії в галузі економіки/ МКА; МАУП; Межд.откр.ун-т. - К., 2006. - 18с.
33. Харламов О.В. Антикризове управління комерційних банків: .Дис. на здоб. наук. ступ. д-ра філософії в галузі економіки/ МКА; МАУП; Межд.откр.ун-т. - К., 2006. - 136с.
34. Чернявський А.Д. Антикризове управління підприємством: Навч. посіб. - К.: МАУП, 2006. - 256 с.
35. Штангрет А. М., Копилюк О. І. Антикризове управління підприємством: Навч. посіб. - К.: Знання, 2007. - 335 с.

Додаткові

36. Антикризисное управление : учебник / Государственный университет управления ; под ред. Э. М. Короткова. – 2-е изд., доп. и перераб. – М. : ИНФРА-М, 2009. – 620 с.
37. Антикризисный менеджмент : учеб. пособ. / [под ред. проф. Грязновой А. Г.] – М. : Ассоциация авторов и издателей “Тандем”; изд-во “Экмос”, 1999. – 368 с.
38. Арістова А. А. Інструментарій державного антикризового управління у банківському секторі / А. А. Арістова, Г. Мазур // Вісник КНТЕУ. – 2010. – № 2. – С. 88–102.
39. Батковський В. А. Роль Центральних банків у реалізації фінансових програм стабілізації [Електронний ресурс] / В. А. Батковський, А. А. Даниленко. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/Portal/soc_gum/pprbsu/texts/2009_26/26.01.pdf.
40. Базаров Г. З. Теория и практика антикризисного управления : учебник для вузов / Г. З. Базаров, С. Г. Беляев. – М. : ЮНИТИ, 1996. – 469 с.
41. Бас М. А. Антикризове управління банківськими установами: теоретичний аспект / М. А. Бас // Економіка. Фінанси. Право. – 2010. – № 5. – С. 25–27.

42. Барановський О. Антикризові заходи урядів і центральних банків зарубіжних країн / О. Барановський // Вісник Національного банку України. – 2009. – № 4. – С. 8–19.
43. Барановський О. Проблемні банки: виявлення й лікування / О. Барановський // Вісник Національного банку України. – 2009. – № 11. – С. 18–31.
44. Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення) : монографія / О. І. Барановський. – К. : КНТЕУ, 2004. – 759 с.
45. Банківські операції : підручник / А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна та ін. / за ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Мороза. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: КНЕУ, 2002. – 476 с.
46. Бернштейн П. Фундаментальные идеи финансового мира. Эволюция / П. Бернштейн. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2009. – 256 с.
47. Бондарева Г. Г. Сутність політики антикризового фінансового управління та критерії діагностики банкрутства підприємства / Г. Г. Бондарева // Зовнішня торгівля – проблеми та перспективи : зб. наук. пр. – 1997. – № 1. – С. 34–39.
48. Балабанов И. Т. Основы финансового менеджмента : учебное пособие / И. Т. Балабанов. – М. : Финансы и статистика, 1998. – 477 с.
49. Балабанов И. Т. Риск-менеджмент / И. Т. Балабанов. – М. : Финансы и статистика, 1996. – 192 с.
50. Бланк И. А. Антикризисное финансовое управление предприятием : учеб. пособ. / И. А. Бланк. – К. : Эльга, Ника – Центр, 2006. – 672 с.
51. Бланк И. А. Основы финансового менеджмента : навчальне видання / И. А. Бланк. – в 2 т. – Т. 1. – К. : Ника-Центр, 1999. – 592 с.
52. Бланк И. А. Управление финансовыми рисками : учеб. пособ. / И. А. Бланк. – К.: Ника – Центр, 2005. – 600 с.
53. Беляков А. В. Банковские риски: проблемы учета, управления и регулирования: управленческая методическая разработка / А. В. Беляков. – 2-е изд. – БДЦ-пресс, 2004. – 256 с.
54. Джулай В. О. Чинники виникнення системних банківських криз у контексті фінансової глобалізації / В. О. Джулай // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. – 2009. – № 25. – С. 158–165.
55. Бригхэм Ю. Ф. Энциклопедия финансового менеджмента : наукове видання [пер. з англ.] / Ю. Ф. Бригхэм. – 5-е изд. – М. : РАГС – Экономика, 1998. – 823 с.
56. Бурденко І. Розкриття інформації про банківські ризики у фінансовій звітності / І. Бурденко, О. Пожар // Вісник Національного банку України. – 2006. – № 7. – С. 52–55.
57. Василенко В. О. Антикризове управління підприємством : навч. посібник / В. О. Василенко. – Вид. 2-ге, виправл. і доп. – Київ : Центр навчальної літератури, 2005. – 504 с.
58. Васюренко О. В. Економічний аналіз діяльності комерційних банків: навчальний посібник / О. В. Васюренко, К. О. Волохата. – К. : Знання, 2006. – 463 с.
59. Вітлінський В. В. Ризик у менеджменті / В. В. Вітлінський, С. І. Наконечний. – К. : Борисфен–М, 1996. – 336 с.
60. Вітлінський В. В. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком : навчально-методичний посібник / В. В. Вітлінський, П. І. Верченко - К.: КНЕУ, 2000. – 292с.
61. Вітлінський В. В. Ризикологія в зовнішньоекономічній діяльності: навчальний посібник / В. В. Вітлінський, Л. Л. Маханець. – К. : КНЕУ, 2008. – 432 с.
62. Вітлінський В. Фінансова стійкість як системна характеристика комерційного банку / В. Вітлінський, О. Пернарівський // Банківська справа. – 2000. – № 6. – С. 48–51.
63. Вовк В. Я. Забезпечення фінансової стійкості банківської системи в умовах кризи / В. Я. Вовк, Ю. В. Дмитрик // Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції. – 2011. – № 2. – С. 41–44.
64. Вовчак О. Д. Банківська справа: навчальний посібник / О. Д. Вовчак, Н. М. Руцишин. – Л. : Новий Світ. – 2000, 2008. – 560 с.
65. Вовчак О. Д. Кредит і банківська справа : підручник / О. Д. Вовчак, Н. М. Руцишин, Т. Я. Андрейків. – К. : Знання, 2008. – 564 с.
66. Грунин О. А. Экономическая безопасность организации / О. А. Грунин, С. О. Грунин. – СПб. : Питер, 2002. – 51 с.

67. Грюнинг Х. Ван. Анализ банковских рисков. Система оценки корпоративного управления финансовым риском / Грюнинг Х. Ван, С. Брайович Братанович; пер. с англ.; вступ. сл. д-ра экон. наук К. Р. Таргибекова. – М.: Весь Мир, 2007. – 304 с.
68. Губанова Л. І. Особливості організаційно-економічного механізму антикризового регулювання банківської системи в умовах економічних трансформацій / Л. І. Губанова, В. В. Токовий [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intkonf.org/ken-gubanova-li-tokoviy-vv-osoblivosti-organizatsiyno-ekonomichnogo-mehanizmu-antikrizovogo-regulyuvannya-bankivskoyi-sistemi-v-umovah-ekonomichnih-transformatsiy/>.
69. Діагностика стану підприємства: теорія і практика : монографія. / за заг. ред. проф. А. Е. Воронкової [2-ге вид., перероб. і доп.]. – Х. : ВД «Інжек», 2008. – 520 с.
70. Дані фінансової звітності банків України [Електронний ресурс] : офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=64097.
71. Домрачев В. М. Банківські кризи: причини виникнення і передумови подолання / В. М. Домрачев, С. В. Кульпінський // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. – 2005. – № 5. – С. 10–15.
72. Економічна теорія: Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. – 4-те вид. – К. : Знання-Прес, 2005. – 325 с.
73. Єпіфанов А. О. Методологічні складові ефективного розвитку банківського сектору економіки України : монографія. – Суми : Університетська книга, 2007. – 417 с.
74. Кириленко В. В. Історія економічних вчень : підручник [Електронний ресурс] / В. В. Кириленко. – Теорія раціональних очікувань. – Режим доступу : <http://www.textbooks.net.ua/content/view/1387/19/>.
75. Класична теорія нововведень [Електронний ресурс]. – Новости образования. – Режим доступу : <http://points.net.ua/article.php/20091123200323838>.
76. Кондратьев Н. Д. Проблемы экономической динамики / Н. Д. Кондратьев. – М.: Экономика, 1989. – 526 с.
77. Коваленко В. В. Антикризове управління в забезпеченні фінансової стійкості банківської системи : монографія / В. В. Коваленко, О. В. Крухмаль. – Суми : УАБС НБУ, 2007. – 198 с.
78. Коваленко В. В. Інструменти державного антикризового управління в банківському секторі / В. В. Коваленко // Вісник Української академії банківської справи. – 2006. – № 2 (21). – С. 8–13.
79. Коваленко В.В. Стратегічне управління фінансовою стійкістю банківської системи : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня док. економ. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / Коваленко Вікторія Володимирівна. – Одеса, 2011. – 39с.
80. Коваленко В. В. Організація системи ризик-орієнтованого внутрішнього контролю в банку / В. В. Коваленко, Я. С. Головіна // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 1(127). – С. 209–215.
81. Коваленко В. В. Ризик-менеджмент в системі стратегічного управління фінансовою стійкістю банківської системи / В. В. Коваленко // Вісник Української академії банківської справи. – 2010. – № 1. – С. 33–38.
82. Ковалёв А. Актуальные вопросы банковского кризис-менеджмента / А. Ковалёв // Финансовый Директор. – 2007. – № 11. – С. 15–22.
83. Ковалев П. П. Сценарный анализ. Структура метода / П. П. Ковалев // Управление финансовыми рисками. – 2007. – № 1. – С. 2–21.
84. Користін О. Є. Економічна безпека : навчальний посібник / О. Є. Користін [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.ws/15840720/ekonomika/ekonomichna_bezpeka_-_koristin_oue.
85. Крухмаль О. В. Оцінка фінансової стійкості на підставі визначення критеріїв динамічної стабільності діяльності банку / О. В. Крухмаль // Актуальні проблеми економіки (укр.). – 2006. – № 9. – С. 43–51.

86. Кузьмін О. Є. Система корпоративного управління; формування та оцінювання на засадах економічних індикаторів (на прикладі машинобудування) : монографія / О. Є. Кузьмін, А. М. Дідик, О. Г. Мельник [за заг. ред. О. Є. Кузьміна]. – Львів : Тріада плюс, 2008. – 369 с.
87. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій : монографія / Л. О. Лігоненко – К. : Київськ. нац. торг.-екон. ун-т, 2001. – 580 с.
88. Масленченков Ю. С. Системное и ситуационное управление банковской деятельностью / Ю. С. Масленченков, Ю. Н. Тронин // Бизнес и банки. – 1998. – № 3.- С. 1–5.
89. Міщенко С. В. Проблеми оцінки впливу стабільності функціонування грошово-кредитної сфери на економічну безпеку країни // Фінанси України. – 2010. – № 7. – С. 35–49.
90. Мочерний С. В. Економічна теорія [Електронний ресурс] / С. В. Мочерний. – Циклічні коливання та кризи в економіці. – Режим доступу : http://pidruchniki.ws/ekonomika/tsiklichni_kolivannya_krizi_ekonomitsi.
91. Пацера М. Світова фінансова криза та її наслідки для банківської системи України / М. Пацера // Вісник Національного банку України. – 2009. – № 1. – С. 19.
92. Перехрест Л. М. Теоретичні підходи до антикризового управління банком в умовах фінансової нестабільності [Електронний ресурс] / Л. М. Перехрест. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/soc...2/149.pdf. – Сталій розвиток економіки: Всеукраїнський науково-виробничий портал. – С. 149–154.
93. Пернарівський О. В. Аналіз, оцінка та способи зниження банківських ризиків / О. В. Пернарівський // Вісник Національного банку України. – 2004. – № 4. – С. 44–49.
94. Поддєрьогін А. М. Фінансовий менеджмент / А. М. Поддєрьогін, Л. Д. Буряк, Н. Ю. Калач. – К. : КНЕУ, 2003. – 460 с.
95. Постанова Правління Національного банку України «Про затвердження Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах» від 11.06.2018р. № 64.
96. Примостка Л. О. Фінансовий менеджмент у банку: підручник / Л. О. Примостка. – К. : КНЕУ, 2004. – 468 с.
97. Рамазанов С. К. Технології антикризового управління : навч. посіб. / С. К. Рамазанов, О. П. Степаненко, Л. А. Тимашова. – Луганськ : СНУ, 2004. – 191 с.
98. Ребрик Ю. С. Система антикризового управління в банку // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Фінансовий ринок України: стабілізація та євроінтеграція. – 2009. – № 2(76). – С. 204–210.
99. Ребрик Ю.С. Рання діагностика кризи ліквідності як інструмент антикризового управління ліквідності банку / Ю. С. Ребрик [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://khibs.edu.ua/2\(9\)2010/R1/11.PDF](http://khibs.edu.ua/2(9)2010/R1/11.PDF).
100. Родин Д. Я. Влияние кризисных явлений на устойчивость региональных банковских систем в условиях финансовой глобализации / Д. Я. Родин // Научный журнал КубГАУ. – 2007. – № 34(10). – С. 133–145.
101. Сало І. В. Фінансовий менеджмент банку : навчальний посібник / І. В. Сало, О. А. Криклій. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2007. – 314 с.
102. Салов А. И. Экономика. Конспект лекций [Электронный ресурс]. – Цикличность экономического развития. – Режим доступа : <http://be5.biz/ekonomika/esai/43.htm>.
103. Слав'юк Р. А. Фінанси підприємств : навчальний посібник / Р. А. Слав'юк. – 3-тє вид., доп. і перероб. – К. : ЦУЛ, 2002. – 460 с.
104. Стратегия и тактика антикризисного управления фирмой : учеб. пособ. / под. общ. ред. А. П. Градова, Б. И. Кузина. – СПб. : Спец. литература, 1996. – 398 с.
105. Суганяка М. В. Діагностичні процеси в антикризовому управлінні системними банками / М. В. Суганяка // Матеріали I Всеукр. наук.-практ. конференції “Проблеми забезпечення стабільного розвитку національних банківських систем: теорія, практика та світовий досвід” (13–14 січня 2012 р.). – Львів, 2012. – С. 173–175.
106. Суганяка М. В. Формування системи антикризового управління системним банком на основі стрес-тестування з урахуванням макроекономічних показників / М. В.

Суганяка // Вісник Дніпропетровського університету. – (Серія “Економіка”). – 2012. – № 10/1. – Т. 20. – С. 131–139.

107. Суганяка М.В. Формування механізму антикризового управління системним банком: автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / М.В. Суганяка – Одеса: Одеський національний економічний університет, 2013. – 22 с.

108. Суганяка М. В. Концептуальні засади формування антикризового управління системним банком / Суганяка М. В. // Засоби фінансового забезпечення стійкого економічного розвитку : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Севастополь, 6–9 вересня 2011 р. – Севастополь : СевНТУ, 2011. – С. 142–144.

109. Суторміна В. М. Фінанси зарубіжних корпорацій : навчальний посібник / В. М. Суторміна, В. М. Федосов, Н.С. Рязанова. – К. : Либідь, 1993. – 247 с.

110. Тавасиев А. М. Антикризисное управление кредитными организациями: учебное пособие для студентов вузов, обучающихся по специальностям «Финансы и кредит» (060400) и «Антикризисное управление» (351000) / А. М. Тавасиев. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2006. – 480 с.

111. Терещенко О. О. Антикризове фінансове управління на підприємстві : навч. посіб. / О. О. Терещенко. – К. : КНЕУ, 2004. – 560 с.

112. Теорії циклу. Принцип акселерації [Електронний ресурс]. – Економіка. – Режим доступу : http://refs.co.ua/print:page,1,86238-Teorii_cikla_Princip_akseleracii.html.

113. Туленков Н. В. Антикризисный менеджмент / Н. В. Туленков // Персонал. – 1998. – № 6. – С. 19–25.

114. Управління банківськими ризиками : навчальний посібник / за заг. ред. Л. О. Примостки. – К. : КНЕУ, 2007. – 600 с.

115. Уткин Э. А. Антикризисное управление : учеб. пособие / Э. А. Уткин. – М. : Ассоциация авторов и издателей «Тандем», Изд-во ЭКМОС, 1997. – 400 с.

116. Шапкин А. С. Теория риска и моделирование рискованных ситуаций : учебник / А. С. Шапкин, В. А. Шапкин. – М. : Дашков и К°, 2005. – 880 с.

117. Шапкин А. С. Экономические и финансовые риски. Оценка, управление, портфель инвестиций : монография / А. С. Шапкин. – М. : Дашков и К, 2003. – 544 с.

118. Шершньова З. Є. Антикризова програма підприємства: методичні основи розробки та організації виконання / З. Є. Шершньова // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 2. – Т. 1. – С. 140–143.

119. Шелудько Н. Оздоровлення банківської системи / Н. Шелудько [Електронний ресурс]. – Українське слово: інтернет-видання. – Режим доступу : <http://ukrslovo.org.ua/ukrayina/ekonomika/ozdorovlennya-bankivskoyi-systemy.html>.

120. Шевцова О. Й. Управління банком: методологічні аспекти / О. Й. Шевцова, М. В. Суганяка // Економіка: проблеми теорії та практики: Наука і освіта : зб. наук. пр. – Дніпропетровськ, 2004. – Вип. 198. – Т. 3. – С. 627–632.

121. Шевцова О. Й. Принципи формування механізму антикризового управління системним банком / О. Й. Шевцова, М. В. Суганяка // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 7 (133). – С. 208–217.

122. Школьник І. О. Фінансовий менеджмент : навчальний посіб. / І. О. Школьник, І. М. Боярко, Б. І. Сюркало; за ред. І. О. Школьник. – Суми : Університетська книга, 2009. – 301 с.

123. Школьник І. О. Фінансовий ринок України в контексті розвитку світової фінансової системи : монографія / І. О. Школьник. – Суми : УАБС НБУ, 2007. – 98 с.

124. Штангерт А. М. Антикризове управління підприємством : підручник / А. М. Штангерт. – Львів : Українська академія друкарства, 2008. – 396 с.

125. Шумский А. Общие принципы создания эффективной системы управления рисками в коммерческом банке / А. Шумский // Банковский менеджмент. – 2007. – № 2. – С. 21–29.

126. Щодо ризиків банківської діяльності у післякризовий період: аналітична записка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/467/>. – Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України.

127. Энциклопедия финансового риск-менеджмента / под ред. А. А. Лобанова и А. В. Чугунова. – М : Альпина паблишер, 2003. – 786 с.